

Belgia francofonă, angajată puternic în protecția și promovarea diversității expresiilor culturale

Convorbire cu domnul DAVID ROYAUX, delegatul general al Federației Valonia-Bruxelles și al Valoniei la București

«La Belgique francophone, engagée fortement dans la protection et la promotion de la diversité des expressions culturelles»

Entretien avec Monsieur DAVID ROYAUX, délégué général de la Fédération Wallonie-Bruxelles et de la Wallonie à Bucarest

Domnule Royaux, Delegația pe care o conduceți este reprezentanta Federației Valonia-Bruxelles (FWB), a Valoniei și a Comisiei Comunitare Franceze a Regiunii Bruxelles-Capitală (COCOF) pentru cinci țări din Europa Centrală și de Est: Bulgaria, Croația, Moldova, România și Serbia. Vă rugăm să reamintiți cititorilor noștri care este domeniul de competență al entităților francofone reprezentate de Delegația dumneavoastră în sistemul federal belgian și, în special, în acțiunea internațională a Belgiei?

Belgia a devenit oficial stat federal în 1993. De-a lungul a șase reforme de stat, multe competențe au fost transferate succesiv celor trei comunități (entități bazate pe noțiunea de limbă) și celor trei regiuni (entități create din motive economice, ale căror competențe sunt legate de teritoriu). Comunitățile (inclusiv Federația Valonia-Bruxelles, pe care o reprezintă la București) au astfel competențe exclusive în cultură, învățământ și formare profesională, cercetare fundamentală. Regiunile (inclusiv Valonia) au o gamă largă de competențe de natură socio-economică: politici economice și ocuparea forței de muncă, mediu, amenajarea teritoriului, agricultură, transport, cercetare aplicată. Trebuie remarcat că nu există o ierarhie (echivalentă normelor) între legile federale și decretul emise de comunități și regiuni. Spre deosebire de alte state federale, în Belgia este prevăzut ca aceste competențe de care comunitățile și regiunile dispun pe plan intern să fie extinse

Monsieur Royaux, la Délégation générale Wallonie-Bruxelles à Bucarest que vous dirigez, est la représentation de la Fédération Wallonie-Bruxelles, de la Wallonie et de la Commission communautaire française de la Région de Bruxelles-Capitale (COCOF) pour cinq pays d'Europe centrale et orientale: Bulgarie, Croatie, Moldavie, Roumanie et Serbie. Pourriez-vous rappeler pour nos lecteurs, quel est le champ de compétences de ces entités francophones représentées par votre Délégation, dans le système fédéral belge et plus particulièrement dans l'action internationale de la Belgique?

La Belgique est en effet devenue officiellement en 1993 un Etat fédéral. Au fil de six réformes de l'Etat, de nombreuses compétences ont été transférées successivement aux trois Communautés (entités basées sur la notion de langue) et aux trois Régions (entités créées pour des raisons économiques et dont les compétences sont liées au territoire). Les Communautés (dont la Fédération Wallonie-Bruxelles que je représente à Bucarest) disposent ainsi en particulier de compétences exclusives en matière de culture, d'enseignement et de formation professionnelle, de recherche fondamentale. Les Régions (parmi lesquelles la Wallonie) possèdent quant à elles un large éventail de compétences plutôt socio-économiques : politiques économiques et emploi, environnement, aménagement du territoire, agriculture, transports, recherche appliquée. Il convient de préciser qu'il n'existe pas de hiérarchie («équipollence des normes») entre les lois fédérales et les décrets pris par les Communautés et

sistematic și integral în cadrul acțiunii lor internaționale („in foro interno, in foro externo“). Articolul 167-4 din Constituție stipulează chiar că entitățile federalizate au dreptul de a încheia tratate. Prin urmare, comunitățile și regiunile își pot dezvolta propria politică internațională și pot avea o rețea diplomatică în străinătate. La nivelul Belgiei francofone, o agenție – Wallonie-Bruxelles International (WBI) – este însărcinată cu pregătirea și coordonarea relațiilor internaționale, precum și cu îndeplinirea sarcinilor implicite. În cadrul acordurilor cu peste 70 de țări și regiuni, WBI sprijină pe plan internațional talentele, creatorii și antreprenorii din Valonia-Bruxelles. A fost înființată o rețea de aproximativ 15 delegații generale în străinătate. Aceste delegații generale, inclusiv cea instalată la București din 2002, au reușit să se prevaleze de statutul diplomatic și sunt responsabile de reprezentarea instituțională a guvernelor Belgiei francofone pe lângă autoritățile țărilor în care se află. Domeniul de expertiză este foarte larg: sprijin pentru operatorii, artiștii și creatorii noștri, promovarea instituțiilor de învățământ superior și sprijinul pentru cooperarea științifică și tehnologică, apărarea valorilor. De asemenea, WBI a instalat în unele țări ofițeri de legătură științifică și ofițeri de legătură academică și culturală. Valonia are și o rețea de consilieri economici și comerciali (AWEX), a căror misiune este promovarea exporturilor noastre și atragerea de investiții străine.

Federația Valonia-Bruxelles (FWB), membru cu drepturi depline al Organizației Internaționale a Francofoniei (OIF) din 1980, este unul dintre principalii finanțatori ai OIF. Care sunt pârghiile prin care FWB își exercită rolul și își asigură prezența în Francofonia instituțională dincolo de contribuția sa financiară?

Régions. Contrairement aux autres Etats fédéraux, il est prévu en Belgique que les compétences dont disposent à l'interne les Communautés et Régions se prolongent de manière systématique et intégrale dans leur action internationale (« in foro interno, in foro externo »). L'article 167 § 4 de la Constitution stipule même que les entités fédérées disposent du droit de conclure des traités. Les Communautés et Régions peuvent donc développer leur propre politique internationale et disposer d'un réseau diplomatique à l'étranger. Au niveau de la Belgique francophone, une agence («Wallonie-Bruxelles International») est chargée de la préparation et de la coordination des relations internationales, ainsi que de l'exécution des tâches qu'elles comportent. Dans le cadre d'accords avec plus de 70 pays et régions, WBI soutient à l'international les talents, les créateurs et entrepreneurs de Wallonie-Bruxelles. Un réseau d'une quinzaine de Délégations générales à l'étranger a été mis en place. Ces Délégations générales, dont celle installée à Bucarest depuis 2002, peuvent se prévaloir du statut diplomatique et sont chargées de la représentation institutionnelle des Gouvernements de la Belgique francophone auprès des autorités des pays dans lesquelles elles se trouvent. Le champ de compétences est très étendu : soutien à nos opérateurs, artistes et créateurs, promotion des institutions d'enseignement supérieur et soutien à la coopération scientifique et technologique, défense des valeurs. WBI a également mis en place dans certains pays des agents de liaison scientifique et des agents de liaison académique et culturel. La Wallonie dispose également d'un réseau de conseillers économiques et commerciaux (AWEX) dont la mission consiste à favoriser nos exportations et à attirer les investissements étrangers.

La Fédération Wallonie Bruxelles (FWB), membre à part entière de l'Organisation internationale de la Francophonie (OIF) depuis 1980, est l'un des principaux contributeurs de l'OIF. Quels sont les leviers par lesquels

Federația Valonia-Bruxelles este unul dintre principalii finanțatori ai OIF, după Franța, Canada și imediat după Elveția. Este interesant de observat că Federația Valonia-Bruxelles asigură singură sarcina financiară a contribuției statutare la OIF, deoarece Belgia federală este scutită de la plata acesteia. Alte contribuții voluntare sunt făcute de comunitatea noastră. Pe lângă contribuția financiară, Federația Valonia-Bruxelles investește în Francofonia instituțională prin promovarea limbii franceze și a diversității culturale și lingvistice. Legăturile cu OIF au fost consolidate de-a lungul timpului prin furnizarea de personal și implicarea reprezentanților noștri în structurile politice ale organizației și ale operatorilor direcți ai Francofoniei. Încercăm să fim activi la nivelul rețelelor Francofoniei, al Grupurilor de Ambasadori Francofoni (GAF sau GADIF), la originea cărora am fost adesea în unele țări în care avem delegații. Noi încercăm așadar să dăm impulsuri, să transmitem mesaje în aceste incinte. Delegația Generală a Valoniei-Bruxelles la București a asigurat cu mult succes președinția GADIF în perioada 2013-2014.

2020 marchează 50 de ani de la instituționalizarea Francofoniei și 30 de ani de la integrarea României în mișcarea francfonă.

„Noi am fost printre primii care s-au focalizat pe problemele legate de inovare și digitalizare, de transferul de cunoștințe și valorizarea cercetării în Francofonie.”

În această perioadă am asistat la o transformare puternică a Francofoniei, atât în ceea ce privește compoziția sa, cât și domeniile sale privilegiate de acțiune și afirmare ca organizație internațională. FWB a fost întotdeauna o forță de inspirație și energie pentru Francofonia instituțională. Vă rugăm să amintiți unele contribuții cheie în acest sens.

Federația Valonia-Bruxelles este prezentă în ansamblul instanțelor Francofoniei cu o contribuție multiplă și variată. De asemenea, acționează pentru apărarea limbii franceze în instituțiile internaționale. Noi am fost printre primii care s-au concentrat pe problemele legate de „inovare și digitalizare” în Francofonie. Primul forum francfon de inovare de la Namur, din septembrie 2014, și Forumul Mondial al Limbii Franceze de la Liège, din 2015 (pe tema „Creactivați-vă”), au constituit în această optică repere foarte importante. FWB sprijină pe deplin dinamica schimbului dintre actorii de pe teren și urmărește structurarea filierelor sectoriale ale rețelei francofone. Sunt convins că noul director al economiei și digitalizării la OIF, Henri Monceau, va dezvolta această dinamică. Am sprijinit de asemenea, împreună cu OIF și Agenția Universitară a Francofoniei (AUF), o rezoluție privind transferul de cunoștințe și valorizarea cercetării. Este vorba de inovare (Finnov) în sânul rețelei francofone, prin promovarea legăturilor dintre companii și universități și facilitarea transferului de cunoștințe și de tehnologie. FWB a jucat un rol de lider în „Strategia de promovare a egalității

la FBW exerce son rôle et assure sa présence dans la Francophonie institutionnelle, au-delà de sa contribution financière?

La Fédération Wallonie-Bruxelles est l'un de ses principaux contributeurs, après la France et le Canada et juste derrière la Suisse. Il est intéressant de relever que la Fédération Wallonie-Bruxelles assume seule la charge financière de la contribution statutaire à l'OIF, la Belgique fédérale étant exemptée du paiement de celle-ci. D'autres contributions volontaires sont par ailleurs assurées par notre Communauté. En plus de la contribution financière, la Fédération Wallonie-Bruxelles s'investit dans la Francophonie institutionnelle par la promotion de la langue française, ainsi que de la diversité culturelle et linguistique. Les liens avec l'OIF ont été consolidés au cours du temps par le biais de la mise à disposition de personnel et de l'implication de nos représentants au sein des structures politiques de l'organisation, mais aussi des opérateurs directs de la Francophonie. Nous tâchons d'être très actifs au niveau des réseaux de la Francophonie, comme les Groupes d'Ambassadeurs francophones (GAF ou GADIF), dont nous avons été bien souvent à l'origine dans certains pays où nous disposons de délégations. Nous tâchons donc de donner des impulsions, de faire passer des messages dans ces enceintes. La Délégation générale à Bucarest a assuré la présidence du GADIF en 2013-2014, avec de nombreux succès à la clef.

«Nous avons été parmi les premiers à mettre l'accent sur les dossiers innovation et numérique, du transfert de connaissances et de la valeur de la recherche dans la Francophonie.»

2020 marque 50 ans du processus d'institutionnalisation de la Francophonie et 30 ans d'intégration de la Roumanie au mouvement francophone. Dans ce laps de temps nous avons assisté à une forte transformation de la Francophonie, tant au niveau de sa composition, qu'au niveau de ses champs privilégiés d'action et de son affirmation comme organisation internationale. La FWB a toujours été une force inspiratrice et de dynamisation de la Francophonie institutionnelle. Pourriez-vous rappeler quelques contributions clefs de la FWB à la Francophonie institutionnelle?

La Fédération Wallonie-Bruxelles est présente dans l'ensemble des instances de la Francophonie et sa contribution est multiple et variée. Elle œuvre également pour la défense de la langue française au sein des institutions internationales. Nous avons été parmi les premiers à mettre l'accent sur les dossiers «innovation et numérique» dans la Francophonie. Le premier Forum francophone de l'innovation à Namur en septembre 2014 et le forum mondial de la langue française en 2015 à Liège (sur le thème «Créactivez-vous») ont constitué dans cette optique des jalons très importants. La Fédération Wallonie-Bruxelles soutient pleinement la dynamique d'échange entre acteurs de terrain et l'accompagnement à la structuration des filières sectorielles du réseau francophone de l'innovation. Je suis convaincu que le nouveau directeur de l'économie et du numérique de l'OIF, M. Henri Monceau, aura à cœur d'encore amplifier cette dynamique. Nous avons ainsi soutenu, de concert avec l'OIF et l'AUF, une résolution sur le transfert de connaissances et la valorisation de la recherche.

de gen, a drepturilor și emancipării femeilor“; adoptată de Sommet-ul Francofoniei de la Erevan, în octombrie 2018. Am propus la OIF o problemă de actualitate, și anume lupta împotriva radicalizării violente a tinerilor. Este util să reamintim și contribuția noastră la formarea în limba franceză a funcționarilor publici, sprijinul și participarea la Premiul Francofoniei celor cinci continente, sprijinirea acțiunilor pentru tineret, mai ales a Pactului în favoarea tinerilor, sprijinul pentru adoptarea la UNESCO a Convenției internaționale privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale în 2005.

După cum ați subliniat, OIF și membrii săi, inclusiv FWB, au luptat pentru adoptarea Convenției internaționale privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale (2005) la UNESCO. Între timp, Revoluția Industrială 4.0 a provocat rupturi, care nu puteau fi luate în considerare în momentul negocierii convenției. Există o reflecție și/sau o poziție în cadrul WBI cu privire la impactul realității digitale și al inteligenței artificiale asupra aplicării în acest nou context a Convenției UNESCO din 2005?

În octombrie 2015, la Mons, a avut loc un forum internațional pentru a sărbători a zecea aniversare a Convenției internaționale privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale. Declarația adoptată la sfârșitul forumului a confirmat aplicarea pe deplin a Convenției din 2005 și a orientărilor operaționale în lumea digitală a tuturor formelor de creație, producție, diseminare și distribuție a expresiilor culturale. Această declarație este foarte importantă, în special în perspectiva negocierilor comerciale internaționale. Apar multe provocări, unele identificate în Federația Valonia-Bruxelles, cum ar fi lupta împotriva fracturii digitale, dezvoltarea unui spirit critic, în special în rândul tinerilor. Inteligența artificială poate fi benefică în multe domenii (sănătatea, energia), dar și ridică multe probleme juridice și etice. Uniunea Europeană, spre deosebire de alte părți ale lumii, dorește să lucreze asupra acestor subiecte. La nivelul Valoniei, a existat cu siguranță o întârziere, dar autoritățile publice au devenit conștiente de mize. Valonia vrea să-și dezvolte potențialul și să creeze campioni ai inteligenței artificiale. În 2019 a început aplicarea unui plan condus de Digital Wallonia, care are patru domenii cheie: societate, companii, formare și parteneriate. Obiectivul primei faze a proiectului este de a accelera adoptarea inteligenței artificiale în companii și de a demistifica tehnologia pentru publicul larg.

Limba franceză se află în centrul acțiunii francofone, este sufletul Francofoniei, al acestui

Il s'agit, au sein du réseau francophone de l'innovation (Finnov), de promouvoir les liens entre entreprises et universités et de faciliter le transfert de connaissances et de technologies. La FWB a joué un rôle moteur dans la « stratégie de promotion de l'égalité entre les femmes et les hommes, des droits et de l'autonomisation des femmes et des filles », finalement adoptée par le Sommet de la Francophonie à Erevan en octobre 2018. Nous avons également porté à l'OIF un dossier d'actualité, à savoir la lutte contre la radicalisation violente des jeunes. Il me paraît utile de rappeler pêle-mêle notre contribution aux formations en langue française pour les fonctionnaires, le soutien et la participation au Prix des 5 Continents de la Francophonie, le soutien des actions pour la jeunesse, notamment du Pacte en faveur de la Jeunesse, le soutien pour l'adoption à l'UNESCO de la Convention internationale sur la protection et la promotion de la diversité des expressions culturelles en 2005.

Comme vous venez de le préciser, l'OIF et ses membres, dont la FWB ont mené par le passé un important combat pour l'adoption à l'UNESCO de la Convention internationale sur la protection et la promotion de la diversité des expressions culturelles (2005). Mais, entre temps la révolution numérique a provoqué des ruptures non-envisagées au moment de la négociation de cette convention. Y-a-t-il au sein de WBI une réflexion et/ou une prise de position sur l'impact du numérique et de l'intelligence artificielle sur la diversité culturelle et sur l'application dans ce nouveau contexte de la Convention UNESCO de 2005?

En octobre 2015, a été organisé à Mons un Forum international pour célébrer le 10ème anniversaire de la Convention internationale sur la protection et la promotion de la diversité des expressions culturelles. La déclaration adoptée

à l'issue de ce forum a confirmé que la Convention de 2005 et les directives opérationnelles y relatives s'appliquaient pleinement dans l'univers numérique à toute forme de création, de production, de diffusion et de distribution d'expressions culturelles. Cette déclaration était très importante, en particulier dans la perspective des négociations commerciales internationales. De nombreux défis se posent et ont été identifiés en Fédération Wallonie-Bruxelles, comme la lutte contre la fracture numérique, le développement d'un esprit critique en particulier chez les jeunes. L'intelligence artificielle peut bien entendu s'avérer très bénéfique dans de nombreux domaines comme la santé et l'énergie, mais elle soulève également de nombreuses questions d'ordre juridique et éthique. C'est sur ces derniers sujets que l'Union européenne, contrairement à d'autres régions du monde, a souhaité commencer à travailler. Au niveau de la Wallonie, du retard a certes été pris, mais les autorités publiques ont bien pris conscience des enjeux. La Wallonie souhaite développer son potentiel et voir naître des champions de l'intelligence artificielle. Un plan d'amorçage, piloté par « Digital Wallonia », a été mis en place en 2019. Il comporte 4 axes clés: société, entreprises, formation et

„umanism integral care înconjoară lumea“, cum spunea unul dintre fondatorii săi, Leopold Sédar Senghor. Această „limbă mondială“ țese legături între popoare și indivizi din întreaga lume. Delegația dumneavoastră colaborează cu cinci țări din regiunea Europei Centrale și de Est (ECE), dintre care trei (Bulgaria, Croația și România), sunt membre atât ale Uniunii Europene (UE), cât și ale OIF. În ce măsură limba franceză a favorizat legăturile și schimburile dintre aceste țări? Apartenența acestor trei țări atât la OIF, cât și la UE a contribuit la îmbunătățirea practicii limbii franceze în instituțiile europene? Ce fel de acțiuni au organizat WBI și Delegația dumneavoastră pentru a consolida prezența limbii franceze în România și în țările din regiunea ECE?

Limba franceză a constituit întotdeauna un liant solid între țările OIF și nu numai. Atracția pentru limba franceză facilitează întâlnirile dintre profesori, formatori, studenți, elevi, precum și între funcționarii statelor, în contextul cursurilor de formare în limba franceză (FLE – franceza ca limba străină) organizate și susținute de Delegația Valonia-Bruxelles în domeniul său de acreditare. Valonia-Bruxelles oferă, de asemenea, burse de specializare în fiecare an la universitățile belgiene vorbitoare de limbă franceză pentru studenți, profesori și funcționari publici din regiune.

„Există multe colaborări interuniversitare între instituțiile noastre de învățământ superior și cele din România, îndeosebi acorduri de mobilitate pentru studenți.“

Suntem implicați (OIF este acum la cârmă) în formarea în limba franceză la Institutul Național de Administrație pentru funcționarii publici naționali de către profesori de la Institutul de Studii Europene al Universității Libere din Bruxelles (ULB). Francofonia economică este sprijinită prin oferta de burse pentru studenții Școlii Superioare Francofone de Administrație și Management de la Sofia și prin stagiile în companiile valone. În ceea ce privește instituțiile UE, evoluția ultimilor ani a fost către o scădere a numărului de texte scrise direct în limba franceză, în special în cadrul Comisiei. În practică, deși regimul multilingvist al UE nu este pus sub semnul întrebării, cele mai recente extinderi au dus la o schimbare semnificativă a contextului, ducând la utilizarea sporită a anumitor limbi de lucru privilegiate. Nu consider că apartenența în același timp a țărilor respective la UE și la OIF a contribuit la consolidarea practicii limbii franceze în forurile europene. Deși există în mod cert oportunități pentru limba franceză odată cu Brexit-ul, limba engleză a devenit de-a lungul timpului „matricea intelectuală“ în instituțiile europene și este dificil de prevăzut cum ar putea evolua acest lucru pe termen scurt și mediu.

Declarația de politică a FWB pentru perioada 2019-2024 prezintă învățământul superior și cercetarea ca priorități de vârf, deoarece acestea sunt considerate vectori ai inovării de calitate și ai ocupării forței de muncă. În acest context,

partenariats. L'objectif de la première phase du projet consiste à accélérer l'adoption de l'intelligence artificielle dans les entreprises et à démystifier la technologie auprès du grand public.

La langue française est au cœur de l'action francophone, L'est l'âme de la Francophonie, de «cet humanisme intégral, qui se tisse autour de la terre», comme disait l'un de ses pères fondateurs, Léopold Sédar Senghor. Cette «langue monde» tisse des liens entre des peuples et des individus des quatre coins du monde. Votre Délégation œuvre auprès de cinq pays de la région de l'Europe orientale et centrale, dont trois sont à la fois membres de l'Union européenne (Bulgarie, Croatie et Roumanie) et de l'OIF. Dans quelle mesure, selon vous, la langue française a favorisé les liens et l'échanges entre ces pays? L'appartenance de trois pays à la fois à l'UE et à l'OIF a-t-elle contribué, selon vous, au renforcement de la pratique du français dans les instances européennes? Quel type d'actions WBI et votre Délégation ont mis en place pour renforcer la présence du français en Roumanie et dans les pays de la région d'ECO?

La langue française a toujours constitué un lien solide entre les pays de l'OIF, et pas seulement. L'attrait pour la langue française facilite les rencontres entre les professeurs, formateurs, élèves, étudiants, ainsi que les fonctionnaires des Etats, dans le cadre des *formations en langue française et des formations*

„Il existe de nombreuses collaborations interuniversitaires entre nos universités et celles de la région, qui sont majoritairement des accords de mobilité pour les étudiants.“

FLE (français langue étrangère) organisées et soutenues par la Délégation Wallonie-Bruxelles dans sa zone d'accréditation. Wallonie-Bruxelles offre par ailleurs chaque année des *bourses de spécialisation* dans les universités belges francophones pour les étudiants, professeurs et fonctionnaires de la région. Nous sommes également partie prenante (c'est désormais l'OIF qui est concrètement à la manœuvre) dans des formations dispensées en langue française par des professeurs de l'Institut d'études européennes de l'ULB à l'Institut national d'administration aux fonctionnaires nationaux. La Francophonie économique est également mise à l'honneur, par l'offre de bourses pour les étudiants de la prestigieuse Ecole supérieure francophone pour l'administration et le management (ESFAM) de Sofia, ainsi que de stages dans les entreprises wallonnes. En ce qui concerne les institutions de l'UE, l'évolution des dernières années tend vers un recul du nombre de textes rédigés directement en français, notamment au sein de la Commission. En pratique, si le régime du multilinguisme de l'Union européenne n'est évidemment pas remis en cause, les derniers élargissements ont constitué un changement de contexte important conduisant à l'utilisation accrue de certaines langues de travail privilégiées. Je n'ai pas le sentiment que l'appartenance des trois pays à la fois à l'UE et à l'OIF ait contribué au renforcement de la pratique du français dans les instances européennes. Il y a certes des opportunités pour la langue française avec le Brexit, mais il n'en demeure pas moins que l'anglais est devenu au fil du temps la «matrice intellectuelle» dans les institutions européennes et on voit mal comment cela pourrait évoluer à court et moyen termes.

guvernul intenționează să stimuleze deschiderea internațională a cercetării. Care este situația parteneriatelor universităților FWB cu universitățile din regiune? Puteți să ne oferiți câteva exemple de proiecte și de universități românești implicate în cooperarea cu universitățile dumneavoastră?

Există multe colaborări interuniversitare între instituțiile noastre de învățământ superior și cele din România, îndeosebi acorduri de mobilitate pentru studenți. Ca parte a cooperării bilaterale cu România, din 2007 există un acord de cooperare între WBI/FNRS (Fondul Național de Cercetare științifică) și Academia Română. În programarea 2019-2021, au fost selectate 6 proiecte comune. Exemplele includ colaborarea științifică și medicală în domeniul anomaliilor vasculare (Institutul de Chimie Macromoleculară al Academiei Române și universitățile Cliniques Saint-Luc și Leuven), oportunitățile pentru dezvoltarea economiei circulare (Universitatea Babeș-Bolyai și Universitatea din Liège AgroBioTech Gembloux), circulația valorilor belgiene în spațiul românesc între 1866 și 1939 (Academia Română și ULB). A fost semnat un protocol de cooperare științifică și tehnologică între Autoritatea Națională pentru Cercetare și Inovare Științifică (a cărei competență a trecut între timp la Ministerul Educației și Cercetării) și WBI. Proiectele comune sunt sprijinite pentru a aprofunda activitățile de cercetare de bază și cercetarea aplicată, schimbul de experiență, mobilitatea cercetătorilor și accesul la infrastructura de cercetare. Scopul proiectelor este de a dezvolta schimburile științifice și tehnologice de excelență între laboratoarele de cercetare ale celor două țări, promovând o nouă cooperare în domenii inovatoare: științele vieții, inginerie mecanică, aeronautică și aerospațial, mediu, patrimoniu, științe umaniste. Printre universitățile implicate din România se numără Universitatea Politehnica din București, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj, Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava, Universitatea Ovidius din Constanța, Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară clujeană, Universitatea de Medicină și Farmacie Carol Davila din București, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași, institute naționale de cercetare, institute de cercetare ale Academiei Române. Au fost selectate 16 proiecte, de exemplu în tehnologii de captură a bioxidului de carbon (Universitatea Politehnica din București și Universitatea din Mons), în științe umaniste (Universitatea de Vest din Timișoara și Universitatea din Leuven). ■

La Déclaration de politique 2019-2024 de la FWB présente l'enseignement supérieur et la recherche comme des priorités absolues, car ils sont considérés des vecteurs d'innovation et d'emploi de qualité. Dans ce cadre, le gouvernement entend stimuler l'ouverture internationale de la recherche. Quelle est la situation des partenariats des universités de la FWB avec les universités de la région? Est-il possible de nous donner quelques exemples de projets et d'universités roumaines impliquées dans cette dynamique de coopération internationale avec vos universités?

Il existe de nombreuses collaborations inter-universitaires entre nos universités et celles de la région, qui sont majoritairement des accords de mobilité pour les étudiants. Dans le cadre de la coopération bilatérale avec la Roumanie, il existe une entente de coopération datant de 2007 entre WBI/FNRS (Fonds national de la recherche scientifique) et l'Académie roumaine. Dans la programmation 2019-2021, 6 projets conjoints ont été retenus. Citons par exemple la collaboration scientifique et médicale dans le domaine des anomalies vasculaires (Institut de chimie macromoléculaire de l'Académie roumaine et Cliniques universitaires Saint-Luc, université de Louvain), les opportunités du compostage pour développer l'économie circulaire (université Babeș-Bolyai et université de Liège-AgroBioTech Gembloux), la circulation des valeurs belges dans l'espace roumain entre 1866 et 1939 (Académie roumaine et ULB). Par ailleurs, un protocole pour la coopération scientifique et technologique a été signé entre l'Autorité nationale pour la recherche scientifique et l'innovation (la compétence ayant entre-temps échu au Ministère de l'éducation et de la recherche) et WBI. Des projets conjoints sont soutenus afin de permettre

l'approfondissement des activités de recherche fondamentale ainsi que la recherche appliquée, les échanges d'expériences, la mobilité des chercheurs et l'accès aux infrastructures de recherche. L'objectif des projets est de développer les échanges scientifiques et technologiques d'excellence entre les laboratoires de recherche des deux pays, en favorisant les nouvelles coopérations dans des domaines innovants : les sciences de la vie, la génie mécanique, l'aéronautique et l'aérospatial, l'environnement, le patrimoine, les sciences humaines. Parmi les universités impliquées en Roumanie, il convient de mentionner l'Université Polytechnique de Bucarest, l'Université Babeș Bolyai de Cluj, l'Université Ștefan cel Mare de Suceava, l'Université Ovidius de Constanța, l'Université de l'Ouest de Timișoara, l'Université de sciences agricoles et médecine vétérinaire de Cluj, l'Université de médecine de Bucarest, l'Université Alexandru Ioan Cuza de Iași mais aussi des instituts nationaux de recherche ainsi que les Institut de recherche de l'Académie Roumaine. Seize projets ont été sélectionnés, par exemple en matière de technologies de capture du CO2 (Université polytechnique de Bucarest et Université de Mons), en sciences humaines (Université de l'ouest à Timisoara et Université de Louvain). ■